

Poštovani gosp. Uredniče! U Vašem listu od 5. listopada 2013. objavili ste članak Vašeg novinara Davora Butkovića pod naslovom „Smrt svećenika 1947. i ustavne promjene“. Temeljem Zakona o javnom informiranju molimo da na istom mjestu objavite naš odgovor:

Iz teksta Vašeg novinara proizlazi duboko nepoznavanje i neshvaćanje okolnosti u kojima se dogodila smrt Miroslava Bulešića.

Ne mislimo negirati ni opravdavati zločin koji se dogodio, ali ipak treba ukazati na neke , uporno prešućivane činjenice, koje bacaju drukčije svjetlo na teze iznesene u pomenutom članku.

Citiramo: „...to se ubojstvo dogodilo više od dvije godine poslije rata, nije se dakle moglo govoriti ni o kakvom zločinu iz afekta izazvanog, danas bi se dijagnosticiralo, neposrednim PTSP-ovskim reakcijama“.

Ovdje se očigledno zanemaruje činjenica da se za ubojstvo Miroslava Bulešića otpužuju ljudi (koji su u filmu o Bulešiću prikazanom na Hrvatskoj televiziji karakterizirani kao „podivljala komunistička rulja“) koji su nekoliko godina prije toga ostali bez svojih obitelji i domova, gdje su na malom prostoru okolice Lanišća fašisti, njemački i talijanski potpuno spalili nekoliko sela (Brgudac 14.IV i 6.VI. 1944, a 10.08.1944. temeljito je spaljeno šest sela Ćićarije i to: Vodice, Dane, Trstenik, Rašpor, Račja Vas i Klenovšćak), dio mještana je strijeljano na licu mjesta od 241 koji su iz tog područja poginuli, a mnogi su odvedeni u logore iz kojih se većina nije vratila. O tome slikovito govori Zvane Črnja u „Zapisima iz Istre – U krvi rođeno“ (izdanje Matice Hrvatske 1948.) što prilažemo u fotokopiji.

To, naravno nije opravdanje zločina, nego samo osvrt na Butkovićevu tezu o „nepostojećoj PTSP reakciji.“

Dalje se navodi kako „Bulešić, rođeni Istranin nije imao ništa s ustaškim pokretom, pa se ovo ubojstvo ne može svrstati u grupu navodnih ili stvarnih osvetničkih zločina, koji su se događali u poratno vrijeme.“

Ovdje treba opet reći, ne opravdavajući „osvetničke zločine“, da su i Istrani imali svoje „ustaše“. Istra je preko 20 godina bezobzirno talijanizirana svakojakim terorom, a od 1943-45. i masovnim strijelanjima i paljenjem sela, u kojima su, uz njemačke, sudjelovali i talijanski pa i „domaći“ fašisti. Za cijelo to vrijeme je crkva u Istri bila duboko podijeljena, pa je uz veći dio svećenika – narodnjaka djelovao i manji dio crkve, koji je direktno i indirektno podržavao fašizam.

U publikaciji „Hrvatsko svećenstvo Istre traži priključenje Julijske krajine FNR Jugoslaviji“ (dio fotokopije dostavljamo u prilogu) navodi se djelovanje svećenika – narodnjaka već prije II.svjetskog rata, na očuvanju nacionalne svijesti Istrana. S druge strane svećenici „talijanaši“ su zdušno podržavali fašizam i talijanizaciju hrvatske Istre. Na str. 8 navedene publikacije iznosi se podatak da je internirano 15 hrvatskih i slovenskih svećenika, 11 zatvoreno i maltretirano, 83 protjerano preko granice, a na njihova mjesta dovedeno je iz Italije preko 60 svećenika koji „nisu znali ni riječ jezika svojih župljana“.

U tom periodu su se mijenjala hrvatska imena i u crkvenim knjigama i na grobljima, a iz crkve se istiskivao hrvatski jezik.

U toku rata samo je nastavljeno produblјivanje jaza između „narodnjačkog“ i „talijanaškog“ svećenstva. Dok su biskupi Santin i Radossi i njihovi istomišljenici, svojim „antikomunizmom“ osuđivali partizanski pokret u Istri i tako podržavali fašizam, imamo niz slučajeva svećenika koji su aktivno pristupili antifašističkom pokretu, a neke od njih (Šimu Milanovića i Marka Zelka) su fašisti ubili.

Indikativno je da o svećenicima stradalim od fašističkog terora crkva šuti (a nema ih ni u „Istarskoj enciklopediji“ među 138 svećenika i biskupa). Zato su u enciklopediji obrađeni biskupi Radossi i Santin, a za Santina se navodi da se sukobio „Najprije s marksističkom i socijalističkom ideologijom, a poslije s fašističkim totalitarizmom“. Za Santina se dalje navodi kako se u poratnim danima „kao Talijan zauzimao da Julijska Venecija ostane u sastavu Italije.“

Tu treba tražiti odgovor na slijedeću butkovićevu tezu: „Don Bulešić nije skrivao nikakve križare ili druge potencijalne naoružane državne neprijatelje..“

Točno je, don Bulešić nije skrivao „državne neprijatelje“, ali je u Lanišće, zajedno sa svećenicima Cekom i Ukmarom došao (na održavanje krizme) kao izaslanik „državnog neprijatelja“ Santina. Za Ceka postoji saznanje da je u toku rata surađivao sa slovenskim belogardejcima koji su bili suradnici okupatora. Kao vrhunac svega, dan prije krizme, netko je od njih stavio na crkvena vrata obavijest, kojom se „komunističkoj rulji“ zabranjuje kumstvo na krizmi, a njihovoj djeci krizma.

Da je obavijest o zabrani krizme bila stvarno postavljena potvrđuju i mons. Božo Milanović („Istra u 20. stoljeću“ str. 234), dio fotokopija prilažemo i Zvane Črnja („U krvi rođeno“ str. 240). Tom obavijesti su osuđeni i kažnjeni zabranom krizme, tradicionalnog običaja tog naroda, ljudi koji su podnijeli najviše žrtava u nedavno okončanom ratu. Kažnjeni su jer su aktivno sudjelovali u antifašističkoj borbi za oslobođenje Istre.

Događaje koji su slijedili treba shvatiti kao posljedicu neposredne i spontane ogorčenosti prisutnih ljudi, a ne kao unaprijed pripremljenog i organiziranog zločina, pogotovu ne kao zločina „komunističkog sustava“.

U članku D. Butkovića se još spominje izjava Ivana Motike, koji je 1947. sudio stvarnom ubojici M. Bulešića, da je pod prijetnjom „metka u potiljak“ morao donijeti presudu, koja se danas proglašava neprimjerenom.

Možda treba uzeti u obzir i tu izjavu, ali je pitanje kako danas, nakon 50 godina ispravljati ono što je napisano u presudi neposredno nakon događaja. Bilo bi dobro i neophodno i to uzeti u obzir, ali se o tome uporno šuti.

Iz svega iznijetog vidljivo je da nije bilo nikakve „mržnje komunističke vlasti“ prema crkvi, ali da je bilo mržnje dijela crkve prema antifašističkoj borbi naroda Istre i prema narodnoj vlasti.

Točno je da je Miroslav Bulešić žrtva i to žrtva protunarodne politike dijela katoličke crkve u Istri.

PREDSJEDNIK:

Tomislav Ravnić

U Puli, 30. listopada 2013.

Dostaviti na znanje:

1. Novinaru D. Butkoviću Zagreb
2. Uredu predsjednika Sabora RH – Odboru za informiranje Zagreb
3. Uredu predsjednika Sabora RH – Odboru za vjerska pitanja Zagreb
4. Ministarstvu kulture RH Zagreb
5. Biskupskoj konferenciji RH Zagreb
6. HRTV Zagreb
7. SABA RH Zagreb